

ATOMO AMŽIAUS STRATEGIJA

SUGEBĖJIMAS SUSPROGDINTI ATOMĄ IŠ PRADŽIŲ PADIKTAVO 'ATBAIDYMO' STRATEGIJĄ, KURIOS ESMĖ BUVO GRĄŠINIMAS SUNAIKINTI AGRESORIŲ, PRADĖJUSĮ KARO VEIKSMUS. — TAČIAU ILGAINIUI 'ATBAIDYMAS' NEGALEJO PATENKINTI ŽMONIŲ PROTŲ, KURIE TUREJO PRADĖTI IEŠKOTI BŪDŲ KAIP IŠNAUDOJUS TURIMĄ PERSVARĄ IR ATOMINIUS GINKLUS ĮKINKIUS Į KLASIŠKĄ STRATEGIJĄ, VEDANČIĄ PRIE PRIEŠO KARO JĖGŲ, BET NE JO CIVILIŲ GYVENTOJŲ SUNAIKINIMO.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Diskusijose dėl Maskvos sutarties ratifikavimo vyriausybės atstovai su Gynimo Sekretorium R. S. McNamara priekyje aiškino, kad JAV turi didelę atominių ginklų persvarą. Draudimas bandyti atominius užtaisus erdvėje, atmosferoje ir vandenyje turėtų prailginti tą persvarą ilgesniam laikui, o išvystymas tokios raketos, kuri 'pagautų' ir sunaikintų į šį kraštą skrendančią priešų raketą yra šiuo metu praktiškai neįmanomas, tokio ginklo neturi ir sovietai.

Toji persvara egzistuoja jau ne nuo šiandien ir užtat kyla klausimas, kodėl

JAV ne tik neišnaudojo tos persvaros savo politiniams tikslams pasiekti, bet dar, turėdamos tą persvarą, leido aptverti Vakarų Berlyną ir sovietams okupuoti Kubą? Tas klausimas įgyja ypatingo pikantiškumo, jei atsiminsime, kad Chruščiovas savo žygius padarė ne Eisenhoweriui prezidentaujant, o Kennedy. Toji aplinkybė perša tokį atsakymą, kad Chruščiovas skaičiavo, jog generolui Eisenhoweriui galėjo užėti pagunda panaudoti savo karinę persvarą, o J. F. Kennedy, kuris priešrinkiminės propagandos metu teigė, kad JAV yra atsilikusios nuo sovietų,

neturės tokiam sprendimui reikalingų nervų.

Tokiam samprotavime gali būti teisybės, tačiau iš kitos pusės galimybė atominę energiją panaudoti karo tikslams turėjo padaryti didelį perversmą strateginiam galvojime, nes ji iš tikro visą situaciją apvertė aukštyn kojom. Iš pradžių buvo tendencija į ginklus su atominiais užtaisais žiūrėti kaip į patobulintą artileriją, tačiau, bent amerikiečių pusėje, apsižiūrta, kad nauji ginklai sudaro naujas galimybes, kurios gali privesti prie visos žmonijos išnaikinimo ir todėl iš būsimo karo išeis, pakartojant strateginės aviacijos viršininko gen. T. S. Power žodžius, ne laimėtojais, bet tik įvairaus laipsnio pralaimėtojais.

Kad to išvengus, pirmoji atomo amžiaus strategijos mintis buvo turėti visą laiką atominių ginklų persvarą. Tos persvaros paskirtis yra atbaidyti sovietus nuo karo veiksmų pradėjimo, nes karui prasidėjus jų teritoriją galėtų būti sunaikinta nė viena, bet keliasdešimt kartų. Tačiau žmogus gali mirti tik vieną kartą, todėl nėra prasmės jį užmušti keliolika kartų. Iš kitos pusės, jei sovietams tokio karo eigoje pasisėktų numesti Amerikos teritorijoje tik keletą savo bombų, nuostoliai čia galėtų siekti milijonus žmonių ir tuos nuostolius nepasaldintų tas faktas, kad sovietai po to būtų keliolika kartų užmušti. Už tat gryo 'atbaidymo' strategija ilgainiui turėtų užleisti vietą tokiai, kuri siūlytų ne tik priešą atbaidyti, bet ir leistų išnaudoti savo turimą persvarą. Tokio ieškojimo tam tikri rezultatai paaiškėjo garsioje pereinamųjų metų Gynimo Sekretoriaus McNameros kalboje Ann Arbor, Mich. universitete. (Neseniai skaičiau londoniškiame TIMES, kad toji kalba iš tikro buvo paruošta NATO konferencijai Atėnuose, tačiau paskutiniu momentu atsisakyta nuo to sumanymo, nes ji

(Nukelta į 2 psl.)

Sode prie Vasario 16 Gimnazijos rūmų... Sėdi moksleivės: Ona Packevičiūtė, Lina Bajerytė ir Aldona Janulytė. Stovi: Aldona Subačiūtė, Loreta Subačiūtė ir Regina Bartaškaitė.

Kovotojas prieš komunizmą

JURGIS ŠATORIUS,
Dirvos spec. korespondentas
Brazilijoje

už savo parapijos ribų, kaip nenuilstas kovotojas prieš komunizmą. Jo vedama kova jau duoda apčiuopiamų vaisių. Nuo 1955 m. kun. Mečislovas yra Nossa Sra. de Fatima parapijos klebonas, kuri iš 6-rių parapijų 55-tais metais išaugo į 40.000 katalikų parapiją. Anksčiau garsus Barro Vermelho, kur slapta rinkdavosi komunistiniai agentai, šiandien yra katalikų tvirtovė. Ir ši tvirtovė yra pašonėj Rio valstijos sostinės, Niteroi miesto, vos 45 minučių kelio nuo Rio de Janeiro didmiesčio.

Kas jis yra, iš kur jis ki-

les kun. Mečislovas Valiukevičius? Jo tėvai atvyko iš Kauno 1925 m. ir Mečislovas (subrazilintas jo vardas yra Mencelau) išvydo pasaulio šviesą Sanpaulyje 1926 m. Jis baigė komercinę gimnaziją 1943 m., 1944 m. įstojo į kunigų seminariją Rio de Janeiro mieste, kurią sėkmingai baigė 1954 m. Tais pat metais skiriamas vikaru į S. Goncalles parapiją, o jau sekančiais 1955 m. skiriamas į 6-rių asmenų parapiją, kuri įsteigiama labiausiai komunistų dominuojamoje Barro Vermelho miesto dalyje.

"Dieve mano, ką aš čia pradėjus, buvo mano pirmoji mintis, kai aš atvykau į šią vietovę", — pasakoja jaunas klebonas. Vos šešeri parapijiečiai, įskaitant mano seserį Teklę ir pusbrolių. Tačiau aš nenuleidau rankų. Pradėjau nuo parapijos pradžios mokyklos organizavimo, kuri pirmaisiais metais teturėjo 60 mokinių. Ir neapsirikau tikėdamas, kad visa dėmesį reikia skirti jaunimui: jeigu laimėsime jaunimą, tad pusę mūsų laimėsime! Veikdamas šia kryptimi, radęs pritariantį talčininkų, suorganizuojau sporto klubą su gana stipria futbolo komanda. Uždegtoji ugnis plėtėsi apimdamas vis platesnius gyventojų sluoksnius. Jau po metų, švesdami 1956 m. Velykas, išėjome į gatvę, labai įspūdingai atlikdami Kristaus kančios vaidinimą. Šiame darbe daug prisidėjo vietinės meninės jėgos. Dabar šis vaidinimas yra tapęs tradiciniu ir kiekvienais metais į mūsų parapiją sutraukia tūkstančius tikinčiųjų. Apie tai labai palankiai rašo visi didieji brazilų laikraščiai.

(Nukelta į 6 psl.)

— Nuoširdi šypsena, ar bandymas paslėpti atominę bombą?...

NAUJAS JAV PASIŪLYMAS -- SENAS SOVIETŲ 'NIET'...

JAV atstovas 17 valstybių nusiginklavimo konferencijoje (Ženevoje, Šveicarijoje), kurioje jau nebe mėnesiais, o metais svarstomi nusiginklavimo klausimai, Charles C. Stelle pasiūlė Sov. Sąjungai naują susitarimo projektą, kuriuo būtų atsisakoma gaminti medžiagą atominėms bomboms ir kad stamboki uranijaus išteklių būtų naudojami ne karo, o taikos meto reikalam.

Ch. C. Stelle neslepia tą pasiūlymą įteikęs pasinaudojant "taikinga" atmosfera, susidariusia po Maskvoje pasirašytos atominių bandymų draudimo sutarties. Tai kartu būtų dar vienu žingsniu pirmyn tolimesnius nusiginklavimo klausimus svarstant.

Sovietų Sąjungos atstovo S. K. Carapkino atsakymas buvo — ne.

Girdi, Maskvoje susidariusi taikingoji atmosfera turinti vesti prie klausimų, susijusių su "tikru ir visuotinu" nusiginklavimu.

Be abejo, kad einant Carapkino keliu, nusiginklavimo klausimai Ženevoje gali būti svarstomi tol, kol neatsiras vėl kokia nauja sutartis — Maskvoje...

• "Taikieji Maskvos atmosferą" nepanaikina pavojų, kuriuose išstatyti JAV kariai. Vietname vėl žuvo Amerikos kariuomenės kapitonas kovose su komunistų "partizanais".

• Amerikos geležinkelių bendrovių ir unių atstovų pasitarimai ryšium su numatytu darbo sąlygų pakeitimu geležinkeliuose ir greičiau dėl to visuotinu geležinkelių darbininkų streiku, nuėjo niekais. Reikalas vėl atsidūrė Kongrese,

Kun. M. Valiukevičius vadovauja castristų kongreso piketavimui Niteroi mieste, kai Rio de Janeiro kongresas buvo uždraustas ir castristai nusidangino į Niteroi, bet negalėjo išeiti į gatvę dėl sėkmingos antikomunistinės demonstracijos.

Vienos sutarties su Kremliumi istorijai prisiminti (2)

LIETUVA PRIVALO PERLEISTI VOKIETIJAI DALĮ TERITORIJOS...

Urbšys kalbėdamas gerai jautė, kad jo kalbos dvasia nepatinka Kremliaus galiūnams ir kad taip lengvai neatsisakys Stalinas nuo savo sumanymų, kurių pilno turinio jis dar nežinojo. Todėl baigdamas Urbšys pareiškė, kad neturint siūlomų sutarčių teksto, esą sunku tuo tarpu diskutuoti ir dėl paties principo.

Tada Stalinas vėl paėmė žodį ir trumpai pareiškė, kad, esą, reikėtų pasirašyti Lietuvai tris sutartis: 1) sutartį dėl Vilniaus miesto ir jo krašto grąžinimo Lietuvai; 2) savitarpinės pagalbos sutartį ir 3) sutartį dėl Lietuvos atitinkamos teritorijos perleidimo Vokietijai. Šią paskutiniąją Lietuvos atstovai galėsią čia pat pasirašyti, pakvies Vokietijos ambasadorių Maskvoje p. Schulenburgą.

Toks Stalino pareiškimas, lyg perkūnas trenkė Lietuvos delegatus. Kas čia per komedija suruošta? Kas, kur ir kada pasidalino Lietuvos teritorija? Kodėl mums Stalinas įsako pasirašyti mūsų žemių Vokietijai perleidimo sutartį, tuo tarpu kai Vokietija mums tokio klausimo iki šiol visai

nekėlė? Kas čia yra? Kokia klasta čia pinama?

Urbšys, nuo pirmutinio smūgio atsigaivęs, pirmiausia skubėjo padėkoti Stalinui už jo labai taurų ir duosnų pasiryžimą grąžinti Lietuvai Vilnių, pareiškdamas, kad lietuvių tauta mokės atsidėkoti Sovietų Sąjungai už šią ypatingą Lietuvos teisių pagarbą. Bet kas liečia sutartį dėl Lietuvos teritorijos perleidimo Vokietijai — jis negalės suprasti apie ką čia eina reikalas. Molotovas tuoj įsikišo, pareiškdamas, kad tuo reikalu esą jo susitarta su Ribbentropu, ir jam esą labai nuostabu, kad iki šiol nieko Lietuva apie tai nežino.

"Lietuvos vyriausybė nieko nežino apie tokį susitarimą. Jei toks iš tikrųjų yra tai aš negaliu susilaikyti čia nepareiškes mano protesto jausmų ir didelio nusistebėjimo", neįprastai energija ištare šiuos sakinius p. Urbšys.

Posėdis užsitęsė iki vidurnakčio. Jis pasibaigė sutikimu, kad Kremlius paruoš susitarimo tekstus ir, juos turint, bus galima konkrečiau diskutuoti. Jau

buvo po dvyliktai, kai Lietuvos užsienio reikalų ministras Urbšys ir Dr. Natkus apėjo Kremlį. Maskvos gatvės buvo tuščios ir niekas netrukė automobiliu šėšelyje dar kartą pergyventi Lietuvos atstovams jų valstybės klatingą pavergimo pradžią. Dabar jau nebuvo abejonių ir neaiškumų ko Maskva siekia. Aišku buvo, kad prasideda pirmas Lietuvos pavergimo aktas. Bet kelio atgal nebuvo. Reikėjo Urbšiui laukti... kol bus paruošti "susitarimo" projektai.

Sutarčių projektai

Vos spėjo Lietuvos atstovai pasiekti pasiuntinybės rūmus ir pasiųsti Kaunui pirmą telegramą, kad pirmo posėdžio įspūdis pateisina baimingus spėjimus, telefonu Potemkinas pranešė Natkui, kad sovietų projektai jau yra paruošti ir kad Urbšys ir Natkus prašomi Molotovo tuoj pat atvykti į Kremlį tų projektų svarstymui.

Naktį 1 val. 30 min. buvo pradėtas Kremliuje antras posėdis, dalyvaujant tiems patiems asmenims, kurie buvo ir pirmame posėdyje. Toks skubus projektų "paruošimas" ir toks — galima sakyti — nervingas Kremliaus skubėjimas "aiškinti santykius su Lietuva" žadino Lietuvos delegatų se blogų nujautimų ir baimės dėl Lietuvos likimo. Ir ilgai laukti nereikėjo, kad nujautimai virstų tikrove.

Patiekti sovietų projektai išskleidė paskutines Lietuvos atstovų viltis. Vienos sutarties projekte buvo numatyta, kad Sovietų Sąjunga grąžina Lietuvai Vilnių ir Vilniaus kraštą tokį, koks jis buvo Sovietų Sąjungos pripažintas Lietuvai 1920 metų Taikos sutartimi. Antros sutarties projektas numatė, kad Lietuva ir So-

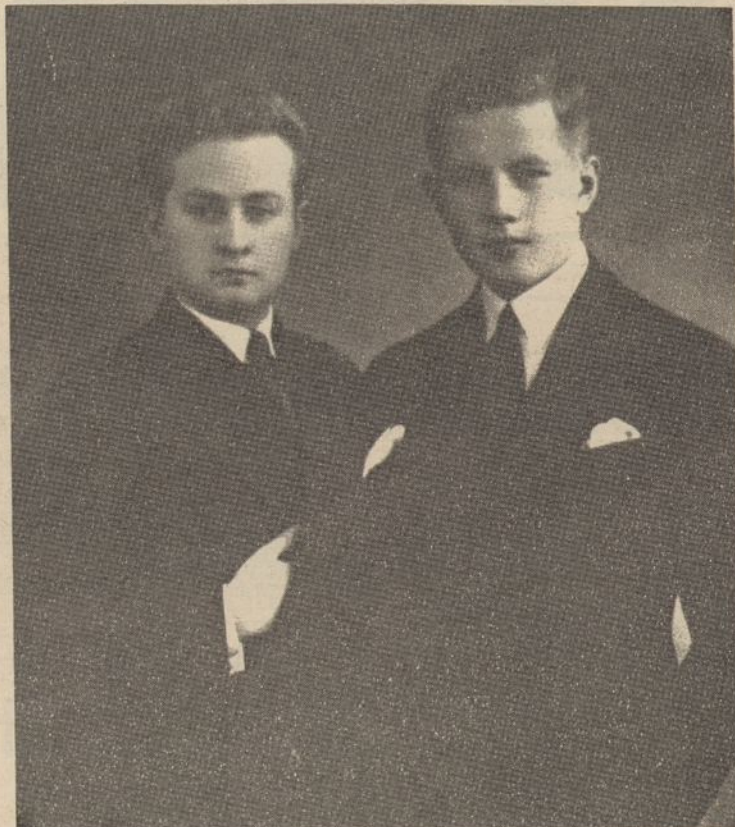
vietų Sąjunga pasižada teikti viena antrai savitarpinę pagalbą jei trečia valstybė katrą jų užpultų. Tuo tikslu sudaroma karo sąjunga, ir Lietuva suteikia teisę Sovietų Sąjungai įvesti i Lietuvos teritoriją 50,000 kariuomenės ir ją laikyti toje vietoje, kur karinė sovietų vadovybė ras reikalinga. Gi Lietuva iš savo pusės jokių teisių Sovietų Sąjungos teritorijoje negauna. Tokia savitarpinės pagalbos sutartis esmėje reiškė ne ką kitą, kaip taikingą Lietuvos okupaciją, kaip jos išbraukimą iš suverenių valstybių skaičiaus.

"Jūsų patiektas savitarpinės pagalbos sutarties projektas yra ne kas kita, kaip Lietuvos okupacija".

Į šiuos Urbšio žodžius sovietų vyrai reagavo šypsenomis, palydėtomis Stalino ironija, kad "panašiai išsyk kalbėjo ir Estijos užsienio reikalų ministras, bet vėliau įsitikino, kad tai nėra okupacija, o pagalba". Ir čia Stalinas priekaištingu tonu pareiškė, kad "Lietuvos politikos vadai nesupranta tikrų Sovietų Sąjungos intencijų, kurios nėra priešingos Pabaltijo valstybių nepriklausomybei". Toliau Stalinas vėl tęsė suktą ir pilną priekaištų aiškinimą, kad įvedimas Lietuvon sovietų kariuomenės yra naudingas ne kam kitam, o tik Lietuvos saugumui. Girdi, Lietuvos kariuomenės esanti permaža, kad galėtų atbaidyti agresorių iš Vakarų (suprask Vokietiją). Lietuvos ilga siena su Vokietija esanti niekuo neapsaugota, ir Sovietų Sąjunga negalinti palikti tos sienos atviros. Todėl sovietams esą būtinas reikalas turėti savo kariuomenės gerą kumštį Lietuvoje, ypatingai šiaurės-Vakarų dalyje.

Po Stalino vėl kalbėjo Molotovas, naudodamasis tuos pačius argumentus, tik kitomis formomis, ir visu įkarščiu įrodinėjo, kad Sovietų Sąjunga ir toliau pasilieka kuodraugiškiausia nusiteikusi Lietuvos atžvilgiu, kad jos visos simpatijos yra Lietuvos pusė. Jos siūloma savitarpinės

Praeities albumą pavarčius...

Rodos, tai buvo taip neseniai, kartu mokintasi gimnazijoje, žaista teniso aikštėje, ruošiasi gyvenimui... Šiandien skria 33 metai ir dideli nuotoliai tarp dviejų kontinentų. Nuotraukoje: A. Remeikis (dabar Australijoje) ir adv. Julius Smetona (dabar JAV) 1930 metais Kaune.

pagalbos sutartimi Sovietų Sąjunga siekianti realiai patarnauti Lietuvos interesams, apsaugoti jos nepri-

klausomybę ir sudaryti jai ramesnes sąlygas gyvenimui.

(Bus daugiau)

ATOMO AMŽIAUS STRATEGIJA

(Atkelta iš 1 psl.)

galėtų sukelti daug neaiškumų, kas ir atsitiko, ją paskelbus Ann Arbor).

McNamara ten teigė:

"JAV priėjo išvados, kad karinė strategija atominiam karui turi būti planuojama taip, kaip ir praeities karo žygiuose. Tai reiškia: svarbiausias tikslas turi būti sunaikinimas ne civilių gyventojų, bet karinių pajėgų... Kaip tik mūsų sąjungos (NATO) karo jėgų pajėgumas ir charakteris leidžia išlaikyti visą laiką tokį rezervą, kuris leistų sunaikinti ir priešo civilius gyventojus, jei būtumėm tai priversti padaryti. Kitais žodžiais tariant (priešo karinių taikinių apsaudymas), labai realiai priešą paskatintų pagyvoti prieš puolant mūsų miestus".

Toji kalba vienų buvo aiškinama, kaip pasiruošimas preventyviniam karui, kitų — kaip amerikiečių noras išsaugoti savo miestus bet kokia kaina. Kritikai jai prikišo nesiskaitymą su realybe, nes kas bus, jei sovietai nesilaikys amerikiečių atominio karo taisyklių ir iš karto visa jėga smogs į Amerikos miestus.

Tokia galimybė, be abejo, yra, bet tai būtų sovietų vadų išprotėjimo atveju. (Hitleris nusižudėdamas būtų mieliai su savim į 'anapus' pasiėmęs ir visus vokie-

čius). Tačiau taip pat aišku, kad 'atbaidymą' reikia kaip nors kombinuoti su kitom galimybėm, kurias teikia amerikiečių ginklų persvara. Toks kombinavimas tačiau reikalauja labai didelio lankstumo ir tobulo koordinacijos tarp politinių vadų ir karinių įėgų. Jis reikalauja ir nuolatinio kontakto su priešu. Dėl to būtinas karas bus vedamas nenutraukus diplomatinį santykių. Atvirkščiai, net galima įsivaizduoti, kad eventualaus konflikto metu Kennedy ir Chruščiovas bus nuolatiniam kontakte, kaip tai jau buvo Kubos krizės metu. Žinoma, tokiu atveju gali pasitaikyti, kad laimėjimą ar pralaimėjimą konflikte nulems ne ginklų persvara, bet abiejų vadų nervai. (Turint galvoje materialinę persvarą, Kubos krizė turėjo pasibaigti sovietų išsikraustymu iš Kubos). Tai vėl duoda didelių galimybių blefui.

Tokia strategija turėjo padaryti ir labai didelės įtakos į JAV santykius su sąjungininkais. Ji iššaukė de Gaulle 'maištą', nes ji reikalauja, kad visa jėga ir teisė padaryti sprendimą būtų sutelkta JAV prezidento rankose. Ir negalima įsivaizduoti, kaip tie sąjungininkai galėtų tokį, sykį padarytą, sprendimą pa-keisti.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE, Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey	5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas	5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška	5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98
5. NAPOLEON FRENCH BRANDY	5th \$3.35
6. METAXA, Graikų brandy, 90 proof	5th \$5.75
7. VAT 69 SCOTCH Whiskey	5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine	5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

GREETINGS and BEST WISHES

CLEVELAND AMBULANCE SERVICE, INC.

Remember the Maroon and Cream Colored Cars with the Men in White

Called and Recommended by Cleveland's Leading Physicians and Surgeons

ENdicott 1-0770

GREETINGS and BEST WISHES

EUCLID IGNITION COMPANY

1062 East 185th St. Call IV. 1-2222

GREETINGS and BEST WISHES

LUIKART INSURANCE AGENCY

GENERAL INSURANCE
18609 St. Clair Ave KE 1-4770

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiąjame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

DIRVA

 ★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

 Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

 Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

 Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

STUDENTIŠKAS FURORAS

Neseniai Vak. Vokietijoje, Hamburge, įvyko studentų spaudos redaktorių konferencija, į kurią suvažiavo delegatai iš 24 valstybių. Graikijos atstovai nebuvo priimti todėl, kad jie buvo vyriausybės atrinkti ir prisiusti... Taigi, niekur nesiekama spaudos laisvės tiek, kiek studentijos spaudoje.

Studentijos spauda nėra ir mums svetima. Laisvame krašte ir laisvo universiteto prieglobstyje turėjome savąją studentišką spaudą. Ir kai grįžtame į anuos laikus ir lyginame su dabartinėmis studentijos spaudos problemomis, susiduriame su tuo pačiu kritišku žodžiu, su tuo pačiu oficialiuoju paniekinimu, kuris ir anuo metu ne kartą pasireikšdavo "iš oficialių šaltinių".

Tuo tarpu studentijos nuotaikos lieka tos pačios, būtent, kaip vienas vokiečių studentų laikraščio redaktorių išsireiškia: "Studentų laikraščio tendencija yra atvaizduoti ne vien tik intelektualinę studentijos dalį, kartu ir ne vien tą dalį, kuri galvoja taip kaip tėvai ir protėviai galvoja". Iš to ir išvada, kad "nereikia todėl skirti (studentų spaudai) tą reikšmę, kuri skiriama bendrajai publicistikai".

Studentų laikraščių redakcijon renkami vyrai ir merginos, pikti ir niurzlūs, įsitikinę ne-konformistai, gabumų turį jauni rašytojai ir revoliucionieriai, pesimistai, pasaulio lopytojai ir nepatenkintieji. Be abejo, kad jų tarpe atsiranda talentų su neabejotinu žurnalistiniu kompleksu. Aišku, kad ten nerasi studentijos "pilkosios masės" atstovų. Tai toks dabartinės Vak. Europos studentų spaudos reprezentacijos vaizdas, kuris ne daug kuo skiriasi visame pasaulyje. Ne daug kuo jis skyrėsi ir Nepr. Lietuvos laikais.

"Pasaulio lopymo" tendencijos reiškėsi ir tada. Jose nebuvo piktos valios, o tik natūralus veržimasis į tas pozicijas, kurios paaiškėjo buvusios nerealiomis tik ūsams paaugus. Tiek tada, tiek ir dabartinėje studentijoje vyrauja pažiūra, kad žurnalistika yra kelias ir galimybė pasaulio negalavimams panaikinti.

Studentijos sąvokoje tiek pavienio asmens amžius, tiek ir sugebėjimai turi labai plačias dimensijas. Yra studijuojančių savo pasirinktą specialybę, kurie studijų metu mokiniams laisvą parašyti. Yra studijuojančių ir kartu besiauklėjančių ir besiruošiančių dar ir visuomeniniam gyvenimui, ne vien savai profesijai. Čia prasideda studentijos veikla. Tai veiklai išreikšti imamas ir neatsargių bandymų ir geriau apgalvotų ir suplanuotų žygių. Bet visa tai lieka studentiškosios veiklos šešėlyje. Taip į ją ir reikia žiūrėti.

O kad kartais iš patrankų pašaudoma į žvirblius, nereikia per daug būkštauti. Geriau kai šauda, ne vien švilpauja.

(JČ)

PARAMA UŽSIENIUI IR... KOMUNIZMUI

Vakarų Europoje galutinai įsitikinta, jog prezidento Kennedy užsienio politika remiasi nusistatymu, kad komunizmas ir komunistiniai režimai nėra pašalintini. Todėl, esą, reikia bent bandyti juos sušvelninti.

Tokios politikos pasėkoje ir kyla klausimas, ar JAV privalo mesti bilijonus dolerių paramos užsieniui vardu, kartu remiant laisvojo Vakarų pasaulio priešus — komunistinio bloko valstybes, ir prisidėti prie jų pajėgų stiprinimo šaltajame kare? Charles Stevenson, tuo klausimu pasisakydamas The Readers Digest rugpiūčio laidoje tvirtai atsako — ne. Tai nuomonė, su kuria sutinka didelė amerikiečių visuomenės dalis.

Šiuo metu ryškėjanti pastangos JAV Kongrese kiek galint labiau apkarpyti užsienio paramai numatytas išlaidas susiduria su prezidento, valstybės departamento sekretoriaus ir kitų administracijos aukštųjų pareigūnų tikinimais, kad tikslui atsiekti būtina turėti 4,5 bilijonai dolerių! Vilčių, kad tos jų pastangos susilauktų didesnio pasipriešinimo, nėra daug. Stevensonas samprotauja, kad

"vien tų lėšų apkarpymu nebus pataisytos klaidos, susietos su tą paramą teikiančios organizacijos klaidomis, kurios ją stumia į vis didesnę bėdą, nežiūrint į administracijos pakeitimus, penkis sykius darytas pagrindines reformas ir daugiau nei 100 bilijonų mokesčių mokėtojų dolerių, išleistų tam tikslui".

Ta proga jis cituoja Eugene Black, buv. Pasaulinio Banko prezidentą, kuris yra pareiškęs, kad "joks mūsų užsimojimas nebuvo atsiektas. Sovietų įtaka lieka aukštumoje. Mūsų piniginiai paskirstymai nesusilaukė nei padėkos nei šiltų jausmų, kaip tie priešingai, daugiau nepasitenkinimo". O Kongreso lėšų asignavimo komisijos pirmininkas Passman mano, jog "bėda tame, kad per daug mūsų pagalbos užsieniui skirtų pinigų išsibarsė komunistinės ekspansijos subsidijoms".

O blogiausia, kad didelė dalis lėšų, įtakingų asmenų spaudimu paskirtų užsienio pagalbai, lieka nesunaudotų, greičiausia, todėl, kad tų lėšų administratoriai nežino, kam jas skirti. Senatorius Bird skaičiuoja, kad vien š. m. birželio mėn. liko 21 bil. dolerių neišmokėta.

Užsitęsęs tremčiai ir Tėvynės padangėje laisvės apraiškų vis nesimatant, Lietuvos aukštosiose mokyklose priruošusių lituanistų skaičius svetur kaskart mažėja — nyksta. Negailestingoji mirtis skina lituanistinio mokslo žinovus, tarytum dalgiu šienaudama. Todėl išeivioj gyvenančiųjų tarpe — lituanistinis alfabetizmas diena iš dienos didėja.

Dėl tos tad priežasties, pagirtini mūsų lituanistikos mokslo specialistai, gyveną JAV-bėse, kurie, matyt jau nuo seniau sekę blogėjančią padėtį, nutarė sukrusti ir griebtis gelbstimųjų priemonių.

Kaip žinome, 1958 m. Chicagoje buvo įsteigti Aukštieji Pedagoginiai Lituanistikos Kursai. Greitu laiku iš jų išsivystė Pedagoginis Lituanistikos Institutas, kuriame nūdien dirba beveik visos lituanistinės pajėgos.

Pagal Pedagoginio Lituanistikos Instituto reguliaminą, Instituto tikslas yra dvejopas: 1. rengti lituanis-

O kiek buvo kovota, kad tą sumą iškovojus paskirti...

Liečiant pagalbą priešui, Stevensonas išvardina visą eilę pavyzdžių. Paimkim vieną jų iš raporto, sudaryto paties prezidento paskirtos komisijos, kuriai vadovavo gen. Lucius Clay. Tame raporte sakoma: "JAV neprivalėtų remti svetimų vyriausybų pasta ng a s įrengti jos nuosavybės priklausančias įmones, kurios konkuruotų su privačiomis pastangomis. Mes neprivalome teikti paramą tada, kada tai nesuderinama su mūsų įsitikinimais, demokratinėmis tradicijomis ir mūsų ekonominio gyvenimo pagrindais ir išvadomis".

To pareiškimo mintys buvo apeinamos ne vieną kartą. Dideli įsipareigojimai buvo padaryti Indijai, Stevensonso žodžiais tariant, "socialistiniams eksperimentavimui". Kiti įsipareigojimai eina Jugoslavijai, kuri be jokios abejonės yra nusistačiusi prieš Vakarus, yra prokoministinė bet kuriuo politiniu klausimu. Tas pats su Lėnkija, kuri JAV pagalbos dėka gali siųsti "savąją" paramą Castro Kubai ir Šiaurės Vietnamui. Lenkų siuntose pastebėti ir ginklai. Tas pats su Brazilija, Arabų Respublika, Ceylonu ir visa eile kitų kraštų. Vienu ar kitu būdu, tiesioginiai ar netiesioginiai, komunistų pasaulis buvo remiamas.

Kokia iš viso to išeitis? Ch. Stevensonas pasirenka vieno banko direktoriaus siūlymą, kuriuo JAV turėtų jungtis su laisvojo pasaulio kraštais įsteigiant tokio pobūdžio organizaciją, kurioje dalyvautų rinktinės privataus ūkio pajėgos. Tokiai organizacijai jau yra duoti pagrindai jau veikiančios ūkinio bendradarbiavimo organizacijos (Organization for Economic Cooperation and Development), kuriai priklauso dauguma Vakarų valstybių ir Japonija.

Ko labiausia reiktų, tai ne paramai numatytų sumų apkarpymo JAV Kongrese, bet naujos fazės ir naujų idėjų dabartinėje pagalbos praktikoje ir specialios Kongreso komisijos, kuri sugebėtų darbą atlikti pagal šių dienų ir šio krašto reikalavimus.

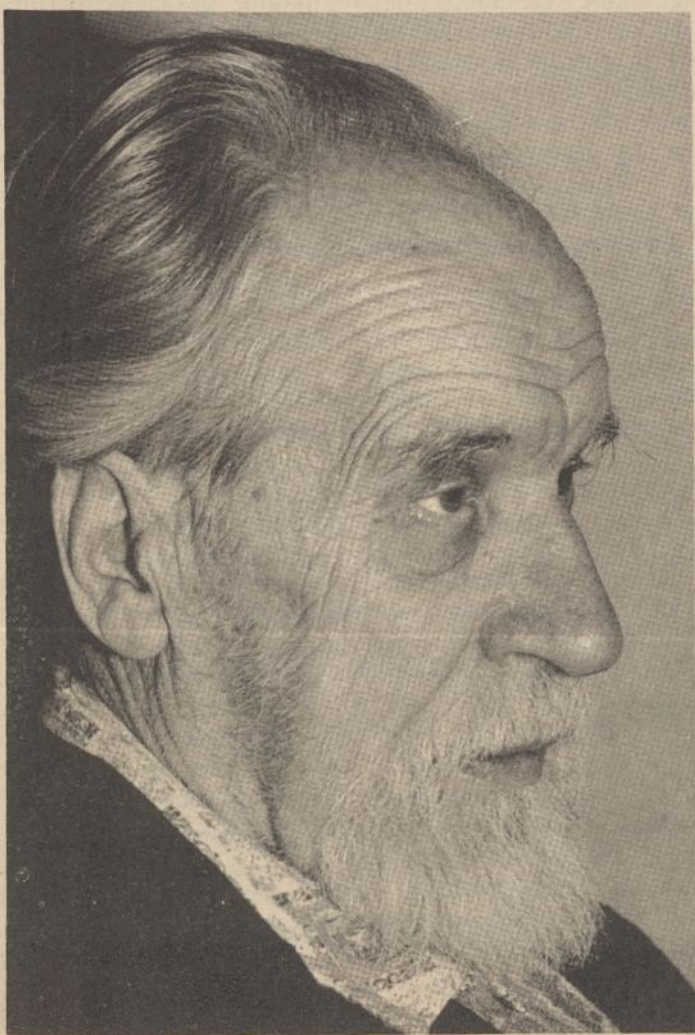
AUKŠTASIS LITUANISTINIS ŠVIETIMAS AMERIKOJE

PRANYS ALSĖNAS

tinų dalykų lietuvių išeivijos mokykloms ir lituanistinių dalykų lektorius toms gyvenamojo krašto mokykloje mokyti, kur tokie dalykai dėstomi; 2. ugdyti lietuvių kultūrinės veiklos darbuotojus. Šių tikslų Institutas siekia dvejopu būdu: akivaizdiniu ir neakivaizdiniu einamųjų dalykų dėstymu.

kraštų istorijos bruožai. 4. Žurnalistikos pagrindai.

Trečias semestras: 1. Bendrinės lietuvių kalbos kursas; rašomieji darbai; rašiniai bei vertimai iš anglų kalbos. 2. Akcentologija. Morfologija. 3. Klasicismas, sentimentalizmas, romantizmas ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje. Literatūros seminaras. 4. Pasaulio

Prof. MYKOLAS BIRŽIŠKA, miręs prieš metus Los Angeles

AMŽINYBĖN PALYDINT

Dar vienas kultūros paminklas sutvisko — Per amžius, kaip saulė, jis mums spinduliuos — Tai vardas profesoriaus Mykolo Biržiškos — Įamžinta laisvė tremtinio keliuos...

Ir knygą, ir lyrą, ir buitį artojo
Sujungei vieningon kovon Lietuvos.
Sutriuškines priešus ir garbę šetono,
Esi Alma Mater ir tėvu tautos.

Ir šiandien, — kai vėl tamsios jėgos prabyla
Marinti tėvynę naguos kruvynuos, —
Eini ne ilsėtis, o ginti mūs bylą
Teisingo Praamžiaus Aukščiausios Teismuos.

Alfonsas Giedraitis

Institute einamieji dalykai

Einamieji mokslo dalykai yra pagrindiniai ir šalutiniai. Pagrindiniai yra šie: lietuvių kalbos, lietuvių literatūros, lietuvių tautos istorijos kursai, tų dalykų dėstymo metodikos ir mokyklinė praktika. Kitų dalykų skaitomi kursai pagrindiniams dalykams pagilinti yra šalutiniai. Iš jų tereikalausimai iškaitai. Bet, studentui pageidaujant, ir šalutiniai dalykai gali būti įvertinti egzaminų pažymiais.

Pirmas semestras: 1. Bendrinės lietuvių kalbos kursas; rašomieji darbai; rašiniai bei vertimai iš anglų kalbos. (Dalykas priviolamas naujai įstojusiems studentams). 2. Lietuvių liaudies poezijos žanrai (epas, lyrika, drama). 3. Lietuvių istorijos šaltiniai ir periodizacija. 4. Psichopedagogika.

Antras semestras: 1. Fonologija ir fonetika. 2. Lietuvių liaudies pasaulėjauta tikėjimų ir papročių šviesos. 3. Literatūros seminaras. 4. Lietuvos kaimyninių

lietuvių istorija. 5. Lietuvių kalbos metodika ir mokyklinė praktika.

Ketvirtas semestras: 1. Sintaksė. Dialektologija. 2. Realizmas - natūralizmas, simbolizmas, impresionizmas ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje. Literatūros seminaras. 3. Lietuvos kultūros istorija. 4. Istorijos dėstymo metodika ir mokyklinė praktika. 5. Tautybės samprata ir tautinė individualybė.

Penktas semestras: 1. Bendrinės lietuvių kalbos kursas; rašomieji darbai; rašiniai bei vertimai iš anglų kalbos. 2. Lietuvių kalbos istorija. 3. Ekspresionizmas, estetizmas, futurizmas ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje. Naujausi lietuvių literatūra okupuotoje Lietuvoje ir išeivijoje. Literatūros seminaras. 4. Lietuvos istorijos problemos. 5. Lietuvių literatūra dėstymo metodika ir mokyklinė praktika.

Šeštąs semestras: 1. Lietuvių kalbos seminaras. 2. Lietuvių tautos istorijos metodologija. Seminaras. 3.

Lietuvių meno istorija. 5. Lietuvių kalbos dėstymas s v e t i m t a u č i a m s (metodika). 6. Lietuvos etnografija.

Klausytojai

Instituto klausytojai yra trijų grupių: tikrieji, laisvieji ir hospitantai. Tikraisiais klausytojais priimami asmenys, išėję aukštesniosios lituanistinės arba tolygios mokyklos kursą ir baigę vietos aukštesnįjį mokyklą (high school). Kol kurios iš minėtų sąlygų trūksta, asmuo yra laikomas

laisvu klausytoju. Hospitantais laikomi asmenys, kurie klauso tik vieną ar kelis Institute einamus dalykus.

Palaikyti glaudesniais kontaktai tarp Instituto vadovybės ir klausytojų mokslo metų pradžioje klausytojai išsirenka vieneriems metams seniūną ir jo pavaduotoją. Seniūnas ar jo pavaduotojas gali dalyvauti Lektorių Tarybos posėdžiuose patariamuoju balsu.

Studijų trukmė ir kvalifikacijos

Pilna Instituto programa įeinama per trejus metus, dirbant mokslo metų šeštadieniais po 4-5 valandas ir kitų laiku, su pačiais studentais susitarus. (Žinoma, studentai turi aktyviai ruošti studijas ir namuose). Jau antraisiais mokslo metais klausytojai pasirenka specializacijai kurį nors vieną pagrindinį lituanistikos dalyką — kalbą, literatūrą ar istoriją. (Studijas užbaigus, iš pasirinktojo dalyko rašomas ir diplomatinis darbas).

Asmenys, išklausę dvejų metų kursą ir išlaikę nustatytus egzaminus, laikomi kvalifikuotais pradiniais lituanistinių mokyklų mokytojais.

Išklausę trejų metų Instituto kursą įsigyja aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokytojo teises ir vardą, o specialybę pasirinkusiems lietuvių kalbą suteikiama teisė būti lektoriais kitataučių švietimo įstaigose, kur toji kalba dėstoma.

Paskaitų klausymas tikriesiems ir laisviesiems klausytojams yra privalomas. Išklaustas kursas įskaitomas dėstytojo parašu (Instituto žurnale).

Egzaminai ir dalykų vertinimas

Egzaminai yra dvejopai: semestriniai ir baigiamieji. Semestriniai laikomi iš klausytojų metodikų kurso pabaigoje, o baigiamieji — iš visų pagrindinių dalykų, išklausių pilną dvejų ar trejų metų kursą.

Egzaminus klausytojas gali laikyti, kai jis turi dalyko įskaitą. Dalyko mokėjimas vertinamas pažymiais: labai gerai, gerai, patenkinamai. Nepatenkinamas darbas ar atsakymas pažymiu neįvertinamas. Egzaminų pažymiai išrašomi kiekvienam dalykui nustatytos formos lape, kurį pasirašo atitinkamas lektorius.

Baigiamieji egzaminai, išlaikūs semestrinis, laikomi Instituto vadovybės sudarytoje komisijoje. Egzaminų laikas nustatomas susitarus su egzaminuojamaisiais.

Studentas, išklauses dvejų metų kursą, laiko visų pagrindinių dalykų atsakomuosius egzaminus ir parašo egzaminų komisijos duotą temą lietuvių kalbos baigiamąjį darbą. Išlaikius visus egzaminus, studentui išduodamas Instituto baigimo pažymėjimas su išklau-

(Nukelta { 4 psl.)

MIŠKŲ BROLIAI PRIEŠ 100 METŲ

1863 m. Lietuvos sukilimą minint

Paskutiniai 1863 m. Lietuvos sukilimo dalyviai ir liudininkai išmirė mūsų amžių, šio šimtmečio pradžioje. Neįtikusiomai gyvenusi lietuvių tauta nespėjo to sukilimo vadams tinkamų paminklų pastatyti. Neturime net išsamaus veikalo lietuvių kalba apie 1863 m. Lietuvos sukilimą, neskaitant ilgesnių studijų periodiko. Pilnesnio pavaizdavimo pasigendame ir Lietuvos istorijos veikaluose.

Šimtmečio sukaktis teikia mums progą nušviesti 1863 m. sukilimą Lietuvoje, ypač iškeliant rusų valdžios žiaurumą malšinant sukilimą ir persekiojant netik to sukilimo dalyvius, jų rėmėjus, bet ir visą lietuvių tautą, juo labiau, kad ir šiandien Lietuva dar žiauriau tų pačių maskolių prislėgta ir žudoma.

Mano vaikystės dienomis prieš I pas. karą, taigi 50 metų po baudžiavos panaikinimo ir 1863 m. Lietuvos sukilimo, vyšniaviečiai, ramesnio ir gerėjančio gyvenimo įtakoj, vis rečiau be-

kalbėjo apie anuos liūdnius laikus. Daugiau kalbėta apie rusų-japonų 1905 m. karą, pajuokiant rusus, kad jie žadėjo japonus "kepurėmis užmėtyti", o patys gavo į kailį ir gėdingai karą pralose; mano tėvas buvo pakeljęs į frontą, bet tas karas pasibaigė anksčiau.

Bet visiškai pamiršti sukilimą ir Muravjovo Koriko siautėjimą vyšniaviečiams neleido vienas maskolių "paminklas" Vyšniavie (tuomet Švenčionių aps., už 10 km. nuo Neries): stačiatikių cerkvė, kurią "padovanavo" Muravjovas Vyšniavui, atėmęs iš parapijos katalikų bažnyčią už tai, kad Vyšniavo klebonas Žukas buvo išėjęs į Bondos mišką pas sukilėlius su švenčiausiuoju.

Taip kelis dešimtmečius nemaža Vyšniavo katalikų parapija neturėjo savo bažnyčios ir buvo priversta naudotis žodiškių, Svierių ir kitų parapijų bažnyčiomis, kol 1912 m., nesulaukus senos bažnyčios grąžinimo, vyšniaviečiai pasistatė naują medinę bažnyčią,

kuri, deja, neilgai teišliko, nes I pas. karo metu, Vyšniavui patekus vokiečių-rusų fronto Daugpilis — Baranovičiai linijon, buvo artillerijos sugriauta, jos ir klebonijos sienojus panaudojus apkasų sustiprinimui.

Senoji mūrinė Vyšniavo katalikų bažnyčia, kuri po 1863 m. sukilimo ėjo cerkvės pareigas, stebuklingu būdu liko karo nepaliesta ir po jo buvo grąžinta katalikams. Ji pastatyta 1681 m. Vilniaus katedros stiliuje su mūriniu bokštu atskirai. Jos fundatoriaus Vyšniavo dvaro savininko Kristupo Sulistausko ir jo šeimos narių palaikai ilsisi jos pagrindį; abidvi bažnyčias atsime nu labai gerai, nes vaikystės dienomis su kiais vaikais aplink senąją bažnyčią voveraites gaudžiau...

Antras 1863 m. sukilimo paminklas vyšniaviečių m s buvo ir yra Bondos miškas, už trijų km. nuo bažnytkaimio, prie kurio vyšniaviečiai turėjo plačias, niekada neišdžiūvančias lankas. Bondos miškas nuo pat Vyšniavo ežero tęsėsi į pietus gana toli — didelis, raistingas, tik vietiniams žmonėms per einamas, paslaptingas. Todėl nenuostabu, kad jame 1863 m. spietėsi didelė sukilėlių bazė.

Kiek Bondos miško sukilėlių grupė buvo aktyvi sukilime — nežinia. Tik tiek žinoma, kad toj grupėj dalyvavo ir ponai, ir kaimiečiai.

Sukilimui palankus Vyšniavo dvarininkas su šeima, Edmundas Sulistauskas, sukilimo metu gyveno Vilniuj. Čia jis veikė pagrindį. Ypač jo duklė Irena Sulistauskaitė, vėliau Jono Karlaivičiaus žmona ir komp. M. Karlaivičiaus motina, pasižymėjo gelbėdama sukilimo vyr. komitetui, per dėdę kunigaikštį Radvilą net nuo mirties kelis sukilėlius išgelbėjusi.

Vėliau, įsikūrusi Vyšniavo dvare, jau kaip Karlaivičienė, protestuodama prieš Vyšniavo bažnyčios pavertimą cerkve, ji paliepė iškirsti liepų alėją ir panakinti kelią, vedusį tiesiog iš

dvaro į bažnyčią, kad pademonstruoti, jog dvaras neturi nieko bendro su cerkve.

*

Taip šventieji Lietuvos miškai buvo geriausi sąjungininkai Lietuvos žmonėms, kada reikėjo slėptis nuo priešų ir koncentruotis kovon prieš įsiveržėlius. Liūdnasyra Lietuvos miškų brolių likimas, ypač po Lietuvos padalinimo, įskaitant ir miškų brolius po 1944 m. Kaip šiandien atrodo, visi tų sukilimų — 1794, 1831, 1863 ir 1944 metų bandymai buvo savižudybė, nes iš vienos pusės tie sukilimai buvo silpnai paruošti, iš kitos pusės vis tikintis neužtikrintos pagalbos savanoriais ir ginklais iš užsienio. Galima stebėtis sukilėlių ryžtą stoti kovon su dalgiais ir medžiokliniais šautuvais prieš gausią reguliarią maskolių kariuomenę, kaip sarkastiškai prisime name lenkų kavalerijos atakas prieš vokiečių tankus 1939 m. Bet istorija neužmiršta tautų didvyriškumo, deperatiškų pastangų išsilaivinti ir gyventi nepriklausomai.

Ed. Karnėnas

PUIKI DOVANA
ANGLISKAI
SKAITANTIEMS!

Amerikonų spaudoje pargarsėjusi Gurgio Gliaudos knyga "House upon the sand" (Namai ant smėlio), gaunama ir Dirvoje. Kaina \$3.95.

GREETINGS and BEST WISHES
REESE PAPER COMPANY

3184 West 32nd St.

OL 1-6300

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!
KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

FINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBŲ GAUTI DAŽIAU, NES IŠ TO PRAGYVENA.

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

Lituanistinis švietimas...

(Atkelta iš 3 psl.)

sytais dalykais ir išlaikytų dalykų pažymiais.

Studentas, baigęs pilną Instituto kursą, susitaręs su atitinkamu lektorium, turi parašyti ir įteikti jam prieš atsakomuosius egzaminus diplominį pasirinktą specialybės darbą; jį vertina atsakomųjų egzaminų komisija.

Išėjus atitinkamus dalykus (psichologiją, pedagogiką bei didaktiką) kitose aukštesniose mokyklose Lektorijų Taryba gali įskaičiuoti tuos dalykus anų mokyklų įvertintais pažymiais, jei studentas to pageidauja.

Išlaikius visus egzaminus ir priėmus diplominį darbą, studentui išduodamas Instituto baigimo diplomą, kurio suteikiamas jam lituanistikos bakalauro laipsnis. Kartu išduodamas pažymėjimas su išlaikytų ir

išlaikytų dalykų valandų skaičiumi bei įvertinto diplominio darbo pažymiais.

Pedagoginis Lituanistikos Institutas išduoda specialybei atitinkamo turinio diplomą.

Hospitantas, jei nori gauti išėitų dalykų pažymėjimą, egzaminus laiko reguliavimo nustatyta tvarka.

Už mokslą visi Instituto klausytojai moka po 40 dolerių metams. Mokestis gali būti sumokamas iš karto arba pusmėčiais Instituto Globos Komiteto išdininkui. Aukštųjų mokyklų (kolegių, institutų, universitetų) studentams ir kitiems aktyviems klausytojams šis mokestis jų pačių prašymu gali būti sumokėtas iš Instituto Globos Komiteto stipendijų fondo. Instituto adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois, 60636, USA.

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(8)

— Buvo? Dar tebevyksta, Raidai! Aš irgi turiu eiti! — Vaikinas pašoka, nusišypso ir sustoja priešais mane: — Partijos įsakymas, Raidai! Čia negali būti jokių atsilikimų. Tu laimingas — tu nepriklausai nei partijai, nei komjaunimui. Bet aš — aš privalau. Užvakar, birželio 13, turėjo susirinkti visi komjaunuliai ir partiečiai Raudonosios Armijos namuose. Niekas iš mūsų nežinojo — kam. Mes tiek težiojom, kiek ir tu, kodėl visi sunkvežimiai turėjo būti surinkti prie transporto valdybos rūmų? Tik partijoje mūsų dalyvavimas buvo pagal sąrašus patikrintas. Kas neatvyko — šiandien patupdytas, geriausiu atveju — gyvuliniam vagone. Po patikrinimo turėjome laukti. Niekas negalėjo pasišalinti; prie durų stovėjo raudonarmiečiai. Įsivaizduok tik, Raidai! Mes komunistai rusų kareivių priežiūroje! Su mumis elgiama kaip su belaisviais, kaip su nusikaltėliais, sabotažininkais, kapitalistiniais agentais arba liaudies priešais! Vėliau pastebėjome pro langus, kad visas namas raudonarmiečiais apstatytas! Nieko nesupratom ir nežinojom, ką visa tai reiškia. Vėliau pasirodė enkavedistai ir milicininkai ant sunkvežimių. Visai vakare atvyko liaudies komisaras vidaus reikalams, lengvosios pramonės komisaras, trečiasis partijos sekretorius, propagandos sekretorius ir eilė rusų bei žydų. Susirinkime buvo pranešta, kad dar šią naktį teks eliminuoti ir ištremti antisovietiską elementą — apie 3.000 šeimų. — Valentinas nusitvėria butelio ir vėl išgeria. Toliau buvo mums aiškinta, kodėl šie visi driskiai privalo pašalinti. Vėliau buvo sudarytos brigados, išdalinti sąrašai asmenų, kuriuos reikėjo išvežti, — na ir prasidėjo.

Valentinui dar pasiūliau butelį. Jis praryja gurgš-

nelį.

— Žinai — taip reikia, Raidai. Kiekvieną dieną gali kilti karas, o gi jie — mūsų priešai! Žinoma, jų čia nereikia. Su vaikais ir seniais iš pradžios buvo sunku. Bet viršūnė draugai nusprendžia, kas tur būti išvežtas. Mes tik juos surenkame ir nugabename į stotį arba į uostą. Toliau mums nerūpi. Tai ne mūsų reikalas. Tik kartais, kai bliuana moterys ir vaikai, darosi kiek nejauku. Pas mus tas vyksta tik pirmą kartą. Mes dar silpni. Prie trėmimų mes nesam tiek pripratę, kiek rusai. — Staiga jis susigriebia: — Klausyk — juk aš pasigėręs! Ką čia tau plepėjau? Jeigu kas nors sužinotų...

Aš pakratau galvą:

— Nebijok, Valentina! — ir aš pasigėręs!

Išeidamas dar primena prigresintu balsu:

— Saugokis, Robertai!

— Ačiū. Aš nebijau!

*

Elfi dar neatėjus! Negi ir ją išvežė? Jeigu šiomis dienomis kas nors susitaręs nepasirodo, neišvengiamai tiki, kad jau išvežtas. Šiandien mes estai esame viena didžiulė šeima! Žmonės? Ne! Mes jau nebesame žmonės! Mes esame gyvulių šeima — banda, kurią medžioja rusai! Mes bandome bėgti, mėtome šen ir ten, glaudžiamės vienas prie kito, ieškome apsaugos, pagalbos, drąsos pas savo artimuosius ir laukiame susigūžę ir išsekę. Kas mus išgelbės?

Pagaliau, pagaliau ateina Elfi. Mes vėl sėdime ir laukiame. Laukiame tylūs, sukandę dantis ir pasimetę. Mama susirietė ant sofos, Elfi šalia manęs didžiuliame fotely.

Temsta. Matau, per kiemą ateina Heino. Atidarau duris:

— Įeik tyliai, Heino.

— Tyliai? Kodėl tyliai? Kodėl tyliai, kai mūsų šaliai gyvulinuose vagonuose iš troškulio eina iš proto ir kriokia!

— Dar tebėra traukiniai stotyse?

— Taip. Dar ten pat. Žmonės negali nė akimirkai išeiti iš vagonų. Nei gerti, nei valgyti. Neturi jie nė oro, Robertai! Net prie vagonų vos galima kvėpuoti, nes uždarytieji viską atlieka vagonuose. Laimė tiems, kurių va-

gonų grindyse išpauštos skylės. Betgi jie jau dvi dienos kaip stovi toje pačioje vietoje!

Elfi uždengia akis:

— Liaukis, Heino, nustok!

— Liautis? Kodėl gi? Juk tu dar nepatupdyta gyvuliniam vagone, bet kniurksai fotely šalia savo mieliausio Roberto! Tu dar negimdai kūdikio, kaip toji moteris šiandien pagimdžiusi vaiką gyvuliniam vagone ir begimdyma mirusi. Abiejų — vaiko ir motinos lavonai uždrausta pašalinti iš vagono! Ir dar aš turiu tylėti!

Motina dreba visu kūnu.

— Liaukis, Heino. Atsižvelk į čia esančias moteris. Heino tik patraukia pečiais:

— Atsižvelgti, Robertai? Juokas! Bet juk ir tu — ir tu tik šlapia mazgotė! Gerai. Išėinu. Bet vieną dieną mes visus paskersim, visus mūsų tautos žudikus, kankintojus, budelius ir šnipus! Visus! — jo balsas užsikerta.

Aš prieinu prie jo:

— Taip, Heino, mes tą padarysime!

Heino tik pasižiūri į mane pašaipiai:

— Tik ne tu, Robertai! Tu gi — mazgotė!

Jis skubiai išėina. Dar labiau sutemsta. Mes nede game žiburio — jis gali sugundyti medžiotojus. Šiandien visas miestas tamsoje. Tolumoje girdisi ateina nuo miesto raudos.

Kur yra Dievas, kur jis, Gailestingasis?

Atsargiai praveriami vartai ir kažkas šlepsi grindiniu, beldžiasi nedrąsiai į duris. Aš atidarau — prieš mane Margita.

— Greičiau vidun, Margita.

— Vienas, Robertai?

— Ne.

— Elfi su tavim?

— Elfi ir mama.

Mėnulis nušviečia kambarį ir matosi pablyškęs Margitos veidas.

— Robertai, jie ieško manęs! Man grįžtant namo prie namo stovėjo sunkvežimis ir mano lange šviesa.

— Tau reikia dingti, Margita, tuojau pat!

— Kur? Ar ilgam?

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Naujosios lietuvių parapijos rajone sparčiai auga ir plečiasi mūsų tautiečių skaičius, persikeliant gyventi iš kitų rajonų. Ta proga smarkiai padidės ir šv. Kazimiero vardo lituanistinės mokyklos mokinių skaičius. Ne be to, kad tikimasi didesnio gyvumo ir to rajono organizacinėje veikloje.

Turint akustiniai gerą ir kitais atžvilgiais patogią parapijos salę, yra būtina kultūriniais parengimams ir mūsų jaunimo kultūrinei veiklai ugdyti isigyti koncertinį pianiną. Tokio pianino fortepijono, kainą apie 3000 dol. Visi lietuviai prašomi nors ir mažą auką prisidėti prie pianino įsigijimo ir tuo jungtis į mūsų kultūrinių pastangų talką.

• Naujosios parapijos vadovybės surengtas karnevalas rugpjūčio 1, 2, 3 ir 4 dienomis pasibaigė neblogo rezultatais.

Būdinga, kad stambiausias karnevalo laimėjimas (2000 dol.) atiteko jau 8 metus sergančiai parapijietei Ievai Zorskienai, gyv. 19800 Kewance Ave.

ALL NATIONS

Fair

SEPTEMBER 13 - 14 HOTEL STATLER-HILTON
SPONSORED BY THE NATIONALITIES SERVICE CENTER

Tautų paroda jau arti!

Rugsėjo 13-14 dienomis vyks įdomus įvairių tautų susibūrimas Statlerio viešbutyje. Kiekviena grupė stengiasi pasiroditi kuo geriausiai ir gražiausiai. Pasiskirais vienetais jos išstato savitų dalykų: medžio drožinių, rankdarbių, audinių, kepsnių ir kt.

Šia proga noriu priminti ir pakviesti gausiai apsilankyti mūsų visuomenę. Pasirodymas tautybių parodoje, tikrai labai savotiškas ir įdomus. Apsilankyti kviečiama rugsėjo 13 d., penktadienį, nuo 10 ryto iki 10 vakaro, o šeštadienį nuo 10 iki 5 val. p. p. šeštadienio vakare, 9 val. iškilmingas senų ir naujų piliečių balius. Bilietais visuomenė prašoma apsirūpinti iš anksto pas birutininkes, balius metu prie įėjimo (kaina \$1.50).

Šiais metais lietuvių grupę atstovauti pasiėmė birutininkės. Jos ruošiasi visuomenumui, kad pavyktų gražiai reprezentuoti Lietuvą. Bet yra tokių reikalų, kurių vienos birutininkės neįstengs atlikti. Kreipsimės į visus tautiečius kviesdami prisidėti.

Nereikia aiškinti, kad pa-

SLA iškilmių meninė programa

Jaukioje programoje dainavo solistas J. Kazėnas, G. Karsokienės lydimas pianu, šoko daug pasiekusios baletu srityje M. ir B. Jokūbaitytės ir dar pasirodė iš susivienijimo laukiamo ir branginamo, jaunimo — J. Kazėno ir Vl. Braziulio mokiniai.

J. Kazėnas dainavo: Vitolio — Ko lieji ašarėles, šimkaus — Augo putinas, Banaičio — Oi liūlin, liūlin ir Hammersteino — iš "South Pacific". Balsas skambėjo laisvai ir, kur reikia, galingai. Dainavimo technika visai lengva.

Pianistė darniai solistui pritaria, jautriai ir stilingai lydin, savarankiškais tarpais turinį perteikia pavyzdin-gai.

Dar besimokančios, bet jau ir už Clevelando ribų šokančios Jokūbaitytės davė tik vieną šokį — Mozūrą. Mozūras pražūžė lengvai, plastiškai ir gyvai.

sirodant tarp įvairių kitų tautybių grupių reikia kuo gražiausiai ir sklandžiausiai pasiroditi, kad pajėgtume priminti pasauliui, jog nors ir mažą tautą, bet stipri savąją kultūrą ir dvasią.

D. L. K. Birutės Draugijos Clevelando sk. pirm. V. Nagevičienė

Pianistas Br. Kazėnas skambino Streabbogo — Laumytės valsa. Skambino ne be baimės, bet padoriai, rūpestingai ir tinkamai pabrėždamas svarbesnes vietas. Akordeonistas V. Dautartas atliko L. š. — Suktinį ir išeivių dainą — Menu namus. Atrodė drąsesnis, abi rankas valdo sąmoningai. Kitas akordeonistas š. Stempužis grojo L. š. — Klumpakoji ir Di Chara — Ispanę. Gerokai išlavintas, jokie sunkumai nepastebimi. Abu akordeonistai sužibėjo J. Kazėno — Pavasarėliu. Įdomus kūrinys įdomiai atliktas.

Daininkai broliai P., V., M. ir R. Dautartai atliko Du gaidelius giesmininkus, Denzos — Funiculi-funicula ir Tradico — Geltoną Texas rožę. Pažanga padaryta didelė. Dainuojama jau ne vaikiškai, bet atsižvelgiant į privalomą muzikos reikalavimus.

Porą eilėraščių deklavavo sesutės Jokūbaitytės ir mažytė V. Nasvytytė pasirodė eilėraščių su staigmenomis Vl. Braziulio — Ten, kur marios mėlynuoja ir nežinomo autoriaus progai taikomų eilėraščių Vienykimės, kur turinys sukaupiamas SLA prezidentui P. Dargiui pagerbti. Šitokio amželio deklamuotojos gabumai nustebino visus svečius.

Publika priėmė visą programą šiltai ir karštai.

Ypatinga padėka pareikšta J. Kazėnui ir G. Karsokienei. V. Nasvytytė gavė gėlių puokštę iš p. B. Pivaronienės rankų.

Vladas Braziulis

Skaityk ir platink
DIRVĄ

IŠNUOMOJAMAS
KAMBARYS

su visais patogumais. Gražus, erdvus. Pageidaujamas viengungis vyras.

Tel. 531-7203.

(95, 96, 97)

MĖSINĖ PARDAVIMUI

Ida ir St. Clair gt. kampe, su visais mėsinei reikalingais įrengimais ir įrankiais.

Telef. EN 1-8487 (klausyti Helen). (84, 85, 86)

REIKALINGA MOTERIS — PARDAVEJA.

pirmą mėnesį tik penktadieniais ir šeštadieniais, kad paruošus pastoviam darbui. Darbas — maisto krautuvėje. Pageidaujama kalbančios lietuviškai.

De Nunzio

1975 W. 25 St.
Tel. PR 1-4479

BETTER LAWN AND GARDENS CO.,

V. Apaniaus vadovaujama, atlieka sodininkystės patarnavimus ir patarimus. Be to galite nusipirkti pievoms trąšų, chemikalų, sėklų ir įvairių augalų. Prie progos užsukit ar naskambinkit 12518 Lake Shore Blvd. Cleveland 8, Ohio. Tel. PO 1-5614.

IŠNUOMOJAMI

GYDYTOJUI IR DANTISTUI KABINETAI virš Superior Savings and Loan patalpų, East 68 ir Superior gt. kampas. Teirautis telefonu: HE 1-2497.

SPORTO DIENOS

Varžybos su sporto įžymybėmis

Pereitą savaitgalį, rugpjūčio 10-11 d., Clevelande įvyko 1963 m. Vid. Vakarų Sporto Apygardos Lengvosios Atletikos ir Lauko Tėniso Pirmenybės, kurios buvo pravestos kartu su XII-mis Tradicinėmis Clevelando LSK žaibo lengvosios atletikos varžybomis. Dariaus ir Girėno tragiško žuvimo 30 metų sukakčiai paminėti.

Dariaus ir Girėno varžybose šalia Vid. Vakarų Sporto Apygardos narių, dalyvavo torontietis A. Žaliauskas, mūsų šuolio į tolį bei trišuolio rekordistas ir keletą vietinių amerikiečių lengatletų. Pažymėtina, kad varžybose dalyvavo garsioji Stella Walsh - Walasiewicz, buvusi bent kelių pasaulio rekordų savininkė bei Olimpinių čempionė ir daugkartinė Amerikos meistrė įvairiose rungtyse, kuri šiuo laiku vieši pas savo tėvus Clevelande. Nuolatiniai ji gyvena Kalifornijoje. Kartu ji buvo atsivežusi savo mokinę Melody McCarthy, Amerikos rekordistę mergaičių disko metime, kuri taipogi dalyvavo mūsų varžybose.

Stella Walsh labai daug padėjo Clevelando LSK žaibo klubo kūrimosi stadijoje, 1950-1951 m., parūpinama aikštės, patalpas bei pati tiesioginiai treniruodama klubo narius. Ji taipogi padarė pastangas LSK žaibui gauti pripažinimą iš A.A.U. ir įsijungti į vietinį amerikiečių sportinį gyvenimą. Būdamą pati aukšta pareigūnė Amerikos sportinėje vadovybėje, Stella Walsh kiekviena proga parodo savo prielankumą lietuviams sportininkams. Dėl jos nuopelnų, 1952 m. ji buvo išrinkta LSK žaibo Garbės Narė.

Prisimintina, kad I-se LSK žaibo šios rūšies varžybose, įvykusiose 1951 m. rugsėjo 16 d., dalyvavo ir Stella Walsh. Clevelandiečiai prisimena keletą varžybų, kai Stella Walsh rungtyniaudavo su mūsų rekordiste Elvyra Šikšniute.

Šiose dvilypinėse varžybose, Vid. Vakarų Sporto Apygardos pirmenybių vietos buvo išvedamos iš bendro dalyvių sąrašo atrenkant V. V. S. A.-dos narius. Rungtynės buvo negausios dalyviais. Šalia Clevelando

žaibo, keletą dalyvių atsiuntė Chicagos LSK Aras, su mūsų trumpų nuotolių bėgimų rekordistu E. Aleksėjūnu priekyje. Stipriai pasirodė LSK žaibo merginos. Dalyviais gausiausios buvo prieauglio C ir D klasės.

Tradicinę Dariaus ir Girėno dovaną už geriausią pasekmę vyrų klasėje laimėjo Stewart Levitt (Cleveland Striders) nusiviedęs ietį 226'-1" (68.91 m.); moterų klasėje — Melody Mc Carthy (Los Angeles, Cal.), numetusi diską 135'-5" (41.27 b.).

Svečias A. Žaliauskas (Toronto Aušra) laimėjo šuolį į aukštį — 6'-0" (1.83 m.) ir į tolį — 20'-4". Viešnia M. McCarthy šalia disko, laimėjo ir rutulio stūmimą — 32'-5". Stella Walsh, nežiūrint jos 50 metų amžiaus, įstengė laimėti 100 yd. (12.3 sek.), tačiau turėjo nusileisti D. Čiurlionytei 50 yd. bėgime.

Varžybose buvo pagerintas š. Amerikos lietuvių rekordas moterų bei mergaičių A klasėje — 80 m. kliūtiniam bėgime, kur V. Mockutė (Žaibas) perbėgo per 13.5 sek. Senas rekordas priklausė jai pačiai (13.7 sek.).

Šalia to, prieauglio klasėse buvo pagerintos šios geriausios S. Amerikos lietuvių pasekmės.

Merg. A kl. — 100 yd. bėgimas — 12.4 sek. — V. Mockutė ir D. Čiurlionytė (abi Žaibas).

Jaunių D klasėje S. Premeneckas (Žaibas) 40 yd. bėgimas — 5.9 sek.; ir beisbolo sviedinuko metimas — 166' (50.60 m.).

Mergaičių D. klasėje — E. Giedraitytė (Žaibas) — 40 yd. bėgimas — 6.2 sek.; šuolis į tolį — 11'-9½" (3.59 m.) ir šuolis į aukštį — 3'-7¼" (1.10 m.).

Atkreiptinas dėmesys į prieauglio C ir D. klases, kur yra gausu gerų duomenų turinčių vaikų. Ypatingai pabrėžtina, kad šie vaikai visa vasarą gana tvarkingai lanko treniruotes ir rodo daug entuziazmo. Tai yra stiprus laidas ateičiai.

(b)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

EAST CLEVELAND—13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS
EARN

4 1/2%

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2.30 P.M.

SUPERIOR
SAVINGS

HOME AND REMODELING
LOANS

IN TOWN OFFICE—6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

GREETINGS and BEST WISHES
**FORSBERG ENAMELING
COMPANY**

4101 HOUGH Ave.

EX 1-9269

GREETINGS and BEST WISHES
**SLAGOR MACHINE & TOOL
COMPANY INC.**

9401 Sandusky

VU 3-7788

GREETINGS and BEST WISHES
A-TA-Z PLUMBING CO.
YOUR PLUMBING SERVICE BY THE YEAR

3528 St. Clair Ave.

EX 1-8052

GREETINGS and BEST WISHES
DRAGIN PIANO COMPANY
WE CARRY THE FINEST QUALITY PIANOS

WILLIAM WEISS, PROP.

8220 Carnegie Ave.

Call RA 1-9848

GREETINGS and BEST WISHES
**CHIN'S RED DRAGON
RESTAURANT**

SERVING THE FINEST CHINESE
AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

GREETINGS and BEST WISHES
GARDNER CARTAGE CO., Inc.

MOVERS AND ERECTORS

OF HEAVY MACHINERY, BOILERS, SAFES
GENERAL TRUCKING
2662 East 69th STREET UT 1-3800

PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 7 D. LB Clevelando 1-os Apyl. dešimtmečio paminėjimas šv. Jurgio parap. slėje.

RUGSĖJO 8 D. 1863 m. sukilimo minėjimas. Rengia ALT

RUGSĖJO 14 D. Vaidilos teatro dešimtmečio sukaktis proga balius šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 28 D. Šv. Jurgio parapijos salėje, koncertas — rečitalis Genovaitės Vasiliauskienės, iš Australijos. Rengia ALTS 12 skyrius. Pradžia 7:30 val. vak.

SPALIO 5-13 D. dailininko A. Galdiko paroda Čiurlionio ansamblio namuose.

SPALIO 12 D. Neringos skaučių tunto tėvų komiteto rengiamas balius ir madų paroda šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 12 D. Naujosios parapijos salėje antrasis kultūrinės talkos koncertas, tos salės pianinui įgyti. Globoja Vyčių kuopa.

SPALIO 19 D. Lithuanian Village Bendrovė rengia balių.

LAPKRIČIO 3 D. madų paroda šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 9 D. Vaidilos teatro premjera M. Venciausko "Užburtoji Didelė" šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 17 D. Vaidilos teatro spektaklis "Užburtoji Didelė" vaikams ir jaunimui, Lietuvių salėje.

LAPKRIČIO 23 D. Kariuomenės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Ruošia LVS Ramovė.

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIŠ,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę
**PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT**
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
CLEVELAND 24

KAS IR KUR?

• **Dr. Elena Armanienė**, Balso CV vicepirmininkė, Balso vardu parengė ir įteikė specialiai JAV Senato komisijai labai reikšmingą memorandumą. Pagal iki šiol veikiančius JAV įstatymus Amerikos priešai, kariavę II pas. kare, turėjo atlyginti visus JAV piliečiams padarytus nuostolius, jei nukentėjusieji tų nuostolingų veiksmų metu buvo piliečiai. Dabar JAV Senatas nori priimti įstatymą 987, pagal kurį II pas. karo JAV priešai būtų priversti atlyginti nuostolius ir tiems nukentėjusiems, kurie tik vėliau tapo JAV piliečiai (tai apimtų daugelį naujai atvykusiųjų į šį kraštą). Įstatymo pravedimu rūpinasi senatoriai: Douglas ir Javits. Netrukus bus tuo reikalu specialūs tyrimai.

• **Fil. Dr. L. Kriaučiūnas** paaugojo \$100.00 ir fil. Dr. Lapašinskas \$50.00 Korp. Neo-Lithuania Klesėjimo ir Stovyklos Fondui. Korp. Vvr. Valdyba minėtiems kolegoms reiškia padėką už taip stambią auką ir nuolatinį sielojimąsi Korp. reikalais.

• **Apsirūpinkime bilietais** i Pasaulio Liet. Dienos ir Seimo parengimus, kurie įvyks Toronte, Kanadoje, rugpiūčio 30 — rugsėjo 1 dienomis.

Bilietai yra dviejų rūšių — pavieniai ir bendri. **Bendras bilietas** kaštuoja \$10, asmeniui ir tinka į visus keturis parengimus, įskaitant brangias vietas O'Keefe salės koncertui.

Pavieniai bilietai yra skantieji:

Literatūros vakaras ir piano rečitalis, penktadienį, Prisikėlimo salėje — \$2.00, \$1.50, studentams ir moksleiviams — \$1.00.

Didysis pobūvis Club Kingsway salėse šeštadienį — \$3.00, studentams \$2.00. Koncertas ir akademija O'Keefe salėje sekmadienį — \$4.00, \$1.50, studentams — \$1.00. Užbaigiamasis banketas sekmadienio vakare Prisikėlimo salėje — \$3.00.

Bilietai iš anksto gaunami Toronte šiose vietose: "Daina" krautuvėje (Simanavičiaus), 974 College St., "Times" krautuvėje (Beržinsko), 1212 Dundas St. W. ir abiejų parapijų knygynuose. Paštu galima užsisakyti parašius J. R. Simanavičiui, aukščiau nurodytu adresu.

• Korn! Neo-Lithuania

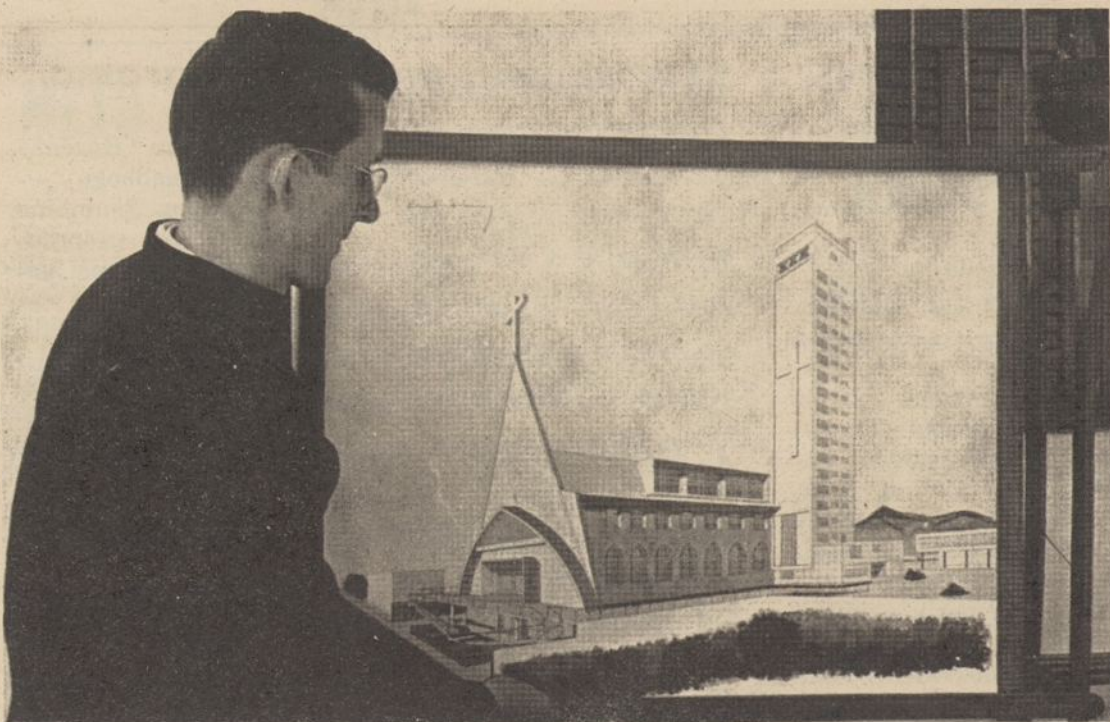
Vvr. Valdyba liepos mėn. išsiuntinėjo visiems neolithuanams, kurių tik adresai Vvr. Valdybai buvo žinomi, laiškus ragindama aktyviai dalyvauti Korp. suvažiavime, įvykstančiame 1963 m. rugpiūčio 31 — rugsėjo 1 dienomis Edwadsburg. Mich., Linkų vasarvietėje, o taip pat ir Korp. stovykloje, įvykstančiai ten pat. I Korp. Vvr. Valdybos atsišaukimą įvairiais pasiūlymais ir materialinėmis aukomis Korp. KLESTĖJIMO IR STOVYKLOS FONDUI papildomai atsiliėpė šie kolegos: Dr. J. Maurukas, Dr. S. Virkutis, Dr. J. Balys, K. ir Gr. Silūnai, Dr. A. Rudokas, J. Jurevičius, J. Čiuberkis, Vyt. Girnius, Dr. E. Noakas, Kest. Cicėnas, Dr. J. J. Juodikis, Dr. J. ir A. Pavilionis, J. Jurkūnas, J. Pečkaitis, St. Virpša, S. Mackevičius, J. Vedegys, Dr. J. Leseckas, T. Blinstrubas ir Dr. L. Kriaučiūnas.

Korp. Neo-Lithuania Vvr. Valdyba nuoširdžiai dėkoja kolegoms už paramą Korporacijai ir ragina ir pavėlavusius kolegas, galimai greičiau, į atsišaukimą atsiliėpti. Tik bendrai ir sutartinai veikiant įmanomi didesni darbai.

• **Dr. Edmundas Lenkauskas**, žymus gerklės, ausų ir nosies ligų specialistas Clevelande, padarė sunkia balso stygų operaciją Balso reikalų vedėjui kun. L. Jankui, ne tik parūpinęs puikią ligoninę ir priežiūrą, bet ir chirurgui priklausančią iš apdraudos įstaigos honorarą paaugojo Balfui. Balso reikalų vedėjas kun. L. Jankus dr. E. Lenkauskui ir poniai nuoširdžiai dėkoja.

• **Balso namai remontuojami**. Seni, bet nuosavi Balso centro namai reikalingi nuolatinio remonto. Paskutiniaisiais metais tiems remontams išleista per 1,800 dolerių, už kuriuos atlikti daugiausiai dažymo darbai. Dabar Balso namai yra naujai nudažyti. Du aukštai Balso namų (105 Grand St., Brooklyn, N. Y.) naudojami išimtinai Balso reikalams, o kiti du aukštai nuomojami už \$90.00 mėn.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Kun. M. Valiukevičius prie statomos bažnyčios projekto.

JUBILIEJINIS PROTESTANTŲ JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS

Jubiliejinis lietuvių protestantų jaunimo suvažiavimas Cape Cod, Mass. jau čia pat. Rugpiūčio 24-25 d.d. suvažiavus iš Chicago, Toronto, New Jersey, New Yorko, Maine ir Bostono lietuviškas protestanto atžalynas į gražųjį Cape Cod pajūrį kelias dienas pabendrauti ir praleisti lietuviškoje bendruomenėje ir tarpusavyje dvasiniai suartėti.

Bostono Jaunimo Ratelis, kuris yra šio suvažiavimo šeimininku, bendradarbiaujant su kun. H. Dumpiu, numatė plačią programą, kuri bus įdomi ir naudinga suvažiavimo dalyviams. Suvažiavimo registracija prasideda rugpiūčio 23 d., penktadienio vakare, West Barnstable, Cape Cod, Highway 6A, First Lutheran Church.

Rugpiūčio 24 d., šeštadienį — suvažiavimo atidarymas.

Paskaita: "Šiandieninė santuokos krizė ir jos priežastys" — kun. Algirdas Jurėnas — su diskusijomis. "Martyno Mažvydo reikšmė Lietuvai" — Valteris Bendikas.

Meninė programa.

Rugpiūčio 25 d., sekmadienį — iškilmingos pamaldos. L. P. J. skyrių pranešimai ir Centro Valdybos rinkimai. Paskaita: — kun. A. Žilinskas. Suvažiavimo dalyvių pobūvis ir uždarymas. Laužas prie jūros.

• **Rašytojo Jurgio Gliados knygos Namai ant smėlio** angliškai laida (House upon the Sand) susilaukė ne vien tik Times žurnalo pripažinimo ir įvertinimo, bet labai geri atsilenimai pasirodė ir The Library Journal ir Londono The Book Exchange magazinuose. Visur knyga išgiriama ir pristatoma, kaip lietuvių literatūros kūriny, tuo prisidedant prie lietuvių literatūros populiarinimo.

KOVOTOJAS PRIEŠ KOMUNIZMĄ

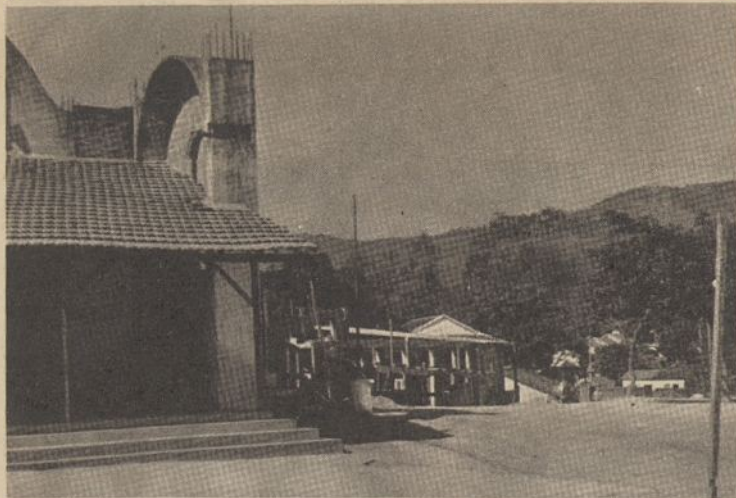
(Atkelta iš 1 psl.)

Dėdami plytą ant plytos pasistatėme dalį bažnyčios, pradžios mokyklą, gimnaziją. Šiais metais pradžios mokyklą ir gimnaziją lanko 1,200 mokinių ir abiejose mokslo įstaigose dirba 36 mokytojai. Prie gimnazijos yra salė, kurioje vyksta vaidinimai ir jaunimo pobūviai kiekvieną sekmadienį. Tuo būdu visas parapijos jaunimas suauga į vieną didžiulę šeimą.

"Mano pats didžiausias laimėjimas — jaunimo nukreipimas į tikrąjį kelią. Jeigu ne šios mokslo įstaigos, tai būsimieji ir dabartiniai studentai būtų patekę į komunistų jiems paruoštas pinkles; gi dabar, jie yra patys atkakliausi komunizmo priešai", — suvertu pasididžiavimu pasakoja kun. Mečislovas. Veikdamas šia kryptimi kun. Valiukevičius padėjo įsteigti trejetą studentų organizacijų, kurios nėra vadovaujamos Maskvos ar Castro agentų. (Past.: Pati svarbiausia Brazilijos studentų organizacija UNE yra perdėm infiltruota komunistų ir daugelis šių studentų vadovų yra "amžini" studentai).

Šiuo metu yra dedamos pastangos sujungti antikomunistus darbininkus į stiprią profesinę sąjungą, kuriai nevadovautų komunistai. Tai nėra jau taip lengva atsiekti, turint galvoje, kad dabartinės profesinės sąjungos yra remiamos Darbo Ministerijos.

"Tačiau, dar labai mažai nuveikta, dar spėjome atversti tik pirmąsias vėlės."

Palengva kyla kun. M. Valiukevičiaus statomos bažnyčios bokštas šalia jau pastatytos gimnazijos.

ALT S-gos Chicagos skyriaus veikla

Po karštos vasaros atostogų skvrius pradeda rudens laikotarpio veiklą.

Skvriaus pirmininkas Dr. S. Biežis š. m. rugpiūčio mėn. savo bute sukvietė skyriaus valdybos posėdį. Nuo ALT S-gos seimo buvo atostogu laikas. Per tą laiką skyriuje atsirado įvairių reikalų. Dr. S. Biežis perskaitė visa eilę skyriui atsiųstų laišku, kurie buvo apsvastyti.

Ilgiau tartasi apie skyriaus veiklą. Dr. S. Biežis pateikė visai naują projektą dėl skyriaus veiklos koordinavimo. Projekte siūloma, kad skyriuje būtų sudaryta komisija, kuri koordinuotų skyriaus veiklą ilgesniam laikotarpiui. Tokios komisijos kadencija turėtų būti netrumpesnė kaip dviems metams. Šis projektas bus pateiktas spresti skyriaus narių susirinkime. Skyriaus rudens laikotarpio veikla prasidės rugsėjo mėn. 28 d.

Dr. S. Biežiui pasisekė gauti skyriaus susirinkimams Don Varno posto salę visiems metams.

Š. m. rugsėjo mėn. 28 d., 7 val. vak., Don Varno sa-

lėje, 6816 So. Western Ave. šaukiamas skyriaus narių susirinkimas.

Susirinkimui numatyta skanti dienotvarkė:

1. Pranešimas apie A. L. Tautinės S-gos seimą.
2. Einamieji skyriaus ir spaudos reikalai.
3. Advokato Antano Lapinsko paskaita — Lietuvių įsijungimas į Amerikos politinį gyvenimą.
4. Bendros vaišės.

Š. m. lapkričio mėn. 2 d., 7 val. vak., Don Varno salėje yra rengiamas subatvakaris skyriaus nariams su svečiais. Programoje numatyta mokslinė paskaita, vaišės ir šokiai.

Š. m. lapkričio mėn. 30 d., B. Pakšto svetainėje skyrius rengia Rudens Lapų Balių.

Iš anksto visi kviečiami lapkričio mėn. 30 d. rezervuoti Rudens Lapų Balių. Šiam baliui jau yra numatyta daug naujų įvairenybių.

1964 m. sausio mėn. 14 d., 7 val. vak., Don Varno salėje įvyks metinis skyriaus narių susirinkimas.

A. Janukaitis

nas" — tęsia pasikalbėjimą kun. Valiukevičius. O laukas, kurį reikia suarti, kad laimėjus brazilus krikščionybei ir vakarų civilizacijai yra neaprepiamas. Mums yra būtina pasistatyti bažnyčią, kuri lyg švyturys šviestų apylinkės tikintiesiems. Turime gražų projektą, bet baisiai trūksta lėšų. Pirmosios aukos buvo skirtos švietimo įstaigoms, gi dabar jau pagalvota ir apie bažnyčios statybą. Bet kur gauti tuos pinigus, kada parapijoje gyvena vien dirbantieji, kurie patys reikalingi pagalbos. Gi bažnyčios pastatymas atseitų apie 250,000,000 kruzeirų (apie 300,000 dol.). "Tiesa, bažnyčia dabar turi altorius ir stogą, kad lietus nekristų ant besimeldžiančių galvų, bet ši pastogė yra sava", — sako kun. Mečislovas. "Vyriausybė bažnyčių nestato, o kai parapijos yra neturtingi, tada reikia laukti", — baigia šį įdomų pasikalbėjimą kun. M. Valiukevičius.

• **Paieškomas Vladas Stalanas**, buvęs mechanikas-šaltkalvis Rokiškio mieste, ščiukos dirbtuvėje. 1940 m. birželio mėn. išvežtas su žmona ir mažu vaiku į Sovietų Sąjungą. Žinantieji apie juos maloniai prašomi suteikti žinių apie jų išvežimą. Jonas Stalanas, 6924 So. Talman Ave., Chicago, Ill., 60629. (84, 85)

AUSTRALIA

• **Adelaidės Lietuvių Namuose** gražiai veikia J. Bachuno vardo biblioteka ir skaitykla. Bibliotekai dar stinga knygų, laikraščių ir žurnalų. Bibliotekos ir skaityklos medžiagai papildyti būtų labai naudinga ir Amerikos lietuviškų leidyklų parama. J. Bachunas jau yra pasiuntęs 8 knygas.

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

FAMILY RUG & CARPET CLEANING CO.

Rug Cleaning and Repairing in Our Plant or in Your Home City Wide Pick Up and Delivery

All Work Guaranteed Insurance Covered

5440 BROADWAY BR 1-4500

MORTGAGE LOAN

designed just for you

ST. CLAIR SAVINGS 813 EAST 185TH STREET • IV 1-7800

DALYVAUKIME!

PASAULIO LIETUVIŲ DIENOSE IR P.L.B. SEIME

Toronte, Kanadoje, rugpiūčio 30 - rugsėjo 1 d.d.

Literatūros vakaras ir piano rečitalis. dalyv. ALĖ RŪTA, K. GRAUDIENĖ, V. ALANTAS, K. BRADŪNAS, J. JANKUS ir pianistas A. KUPREVIČIUS.

Koncertas, ir akademija, dalyv. ST. BARAS, A. STEMPUŽIENĖ, V. VERIKAITIS, L. ŠUKYTĖ, smuik. IZ. VASILIŪNAS ir TORONTO "VARPO" bei Hamiltono A. V. parapijos chorai.

Meno paroda. Du tūkstantiniai pobūviai. Spaudos paroda. Seimo posėdžiai.